

2-dik Szám.

N E M Z E T I

T Á R S A L K O D Ó

Januarius 12dik napján 1836.

AZ INSTRUCTIOI BIZTOSSÁG TUDOSÍTÁSA FIESCHIRŐL 'S VÁD-ALÁ VETETT TÁRSAIRÓL.

A' párizsi „Moniteur,” a' kormány újsága közzé tévé azon tudósítást, melyet Portalis gróf a' vizsgáló biztosság tagainak egyike november 16dik 's következő napjain a' páirkamarának elébe terjeszte. 292 lapot tölt bé, melyekből egy a' főeseteket el nem hagyó kivonatot igyekszünk közölni. Általános bévezetés és a' per instructioját illető adatok után következik a' merészlet elbeszélése, melyből kitetszik, minő óvási rendszabásokhoz nyúlt az intést kapott törvényszék. Reggeli 3 óra óta az egész Boulevard St. Martin fertály a' leggondosabban őriztetett. Fegyveres rendőri segéd (Polizey Agent) osztály ment néhány lépésnyire a' király előtt, 's az a' rendelese volt, hogy minden utban lévő tőkét kereszt fát szorgosan megvizsgáljon, 's a' menetet a' legkisebb gyanus jelre megállítsa. Egy feladás az Ambigu táját jelelte vala veszedelmesnek, de a' régi Ambigu comiquenak a' mostanivali öszvevéte-se tévedést okozta. Tartott a' törvényszék elásott poros hordók általi felvetéstől is. A' „Jardin Turé” bei bemenéskor esék-meg a' pokolmiv kilő-

vése, mely rosszul vitt peloton tűzhez hasonlita. Mortier marschal hadtábornagy, két ezredes, a' nemzetiőrsergeből, kilencz tiszt, gránátos és más katoná, továbbá nézők, asszonyok és gyermekek, átáljába 21 személy éreték, tizenegy halálra. Egy golyó felszínesen súrlá a' király homlokát, 's lova sebet kapott, szint úgy két fiaéi Nemours és Joinville hercegekéi' is. — Ezután hosszadalmas leírása következik a' háznak, melyből a' lövés esett. — No 50 Boulevard du Temple. — „Az 50 számú ház minden szobáit meglepék 's kifürkészek; de az inkább vagy kevésbé gyanus tárgyak melyekre kezeket tevék, helyekből kimozdítottak 's más hová tétettek. Bátorsági segédek, béke bíró küldöttei, kik a' gonosztett szerzőit keresék, elfogattak, megkinoztattak 's amazokkal együtt fogházba vettettek. Azonban nem veszték-el a' gonoszok nyomát is. Míg a' ház pinczéit 's szobáit öszvekeresgélék, a' rend és nemzeti örök béhatának a' belső udvarra 's némely szomszédok a' lármától ezen udvarra szolgáló ablakaikba csalotva, tanúi valának a' mi történt. Azon pillanatban, melyen a' roppanás hallaték figyelmet gerjeszte benne némi füst, mely az 50 számú ház harmadik emeletén a' konyha ablakából szálla-el. Csak nem azon pillanatban jelenék-meg egy vérbe köpült 's arczban megsebezett ember ezen ablaknál, megragadá az ott felakasztott kettős kötelet 's lebocsátkozék egy kis fedél irányába, mely az 52 számú ház második emelete hosszába nyúlik-el. Itt megrugá magát, hogy azon fedélre kaphasson, 's hihetőleg ezen mozdulás által rántale a' kötél egy virág cserepet, mely el is törék. Ezen lármára feltekinte egy rendőr, ki az udvaron őrt állá, 's kiálta: „Né a' gyilkos! fut a' fedelen.“ Egy oda szaladt rendőr kiáltá a' szökevénynek adná-meg magát, különben lelövással

fenyegeté. De az nem jött zavarba, 's jobb kezével (a' bal meg lévén sebesítve) letörlé a' szemeit szüntelen ellepő vért 's mi után hiába próbálta volna a' Chiméne úr raktárába, melynek ablakait a' fedélről legközelebb éré, béverekedni, eljuta csak ugyan azon lakhely konyha ablakához, két kezét annak kő könyöklőjére támasztva egy fordulással béugrék a' konyhába, az ablakot történetesen nyitva találván. Gomezné asszony Chiméne úr sogornője ki az utza ablakból a' szemlét (revue) nézi vala, a' roppanáson megijedve a' konyhának szalada, melynek üveg ajtaja a' ház első folyósojára nyílik. Feléje mentében meglátja hogy egy vérbe köpült ember ugrik-bé a' konyha ablakon. Megrettenve a' szállás ajtajához megy és segédért kiált. A' szökevény kettőzteté lépéseit; félre löké Gomezné asszonyt 's monda „bocsásson“ egyszersmind szeméből kitörülven a' vért, mely látásban akadályozá. Gyorsan lehalada a' lépcsőkön ámbár minden lépte vérnyomot hagyta, de későbbre érkezék az udvarra mint sem kisulianhatott volna. Egy nemzeti ór a' Fossé du Temple utszára nyíló kaput strázsálá 's Boquet kapitány a' másik kimenetelt tartá szemmel; egy rendőr oda jöve, a' szökevényt megcsípék és a' Chateau d' Eau-i őrházhoz vivék. Utjában minden felől megtámadák, a' gonosz tetteni eliszonyodás minden embert felkéséritett volt, 's őt tartván szerzőjének életét ugyan azon derék rendőröknek kelle védeni kiknek csak akkor ontatott vala-ki ártatlan vérök.“

— Következnek az akkor még Girardnak nevezett gyilkosról való első informatiok; nem különben lakja. „Midőn háztól elment, mindég magával vitte szobája kolcsát. Soha se lépett-bé a' kapusné; nem látogatta senki, egyetlen egy em-

beren kívül, ki nagy bátyjának mondá magát, és három asszonyon, kiket ő jó barátnéinak nevezte. Csak ugyan némely vallomások szerint július 26kán éjjel 11½ órakor, kapuzárás után, egy ifiu, ki mint későbbre állíták Victornak nevezé magát hozzá jött vala egy ajtón, mely a' Perinet kávéházába szolgál, 's egy ideig Girardnál mulatván, azon ajtón megint eltávozott. Ez az ifiu 27kén is kereste a' mint mondják Girardot, de nem találta otthon; ekkor mondá-meg nevét is. Ezen embert kicsiny termetűnek és barnának, 20 — 25 évesnek írják-le; kicsi bajusz, alacson fejü, széles karimáju kerek kalapot és gesztenye szín felső kabátot visele. — Girard soha sem kapott levelet a' megyékből 's úgy látszik pénze nem volt sok, de szükségeire még (is elégséges, szerénte felesége küldé neki honjából. Girard 28kán a' Boulevardon mulatott; jött, ment; járt fel alá, bément a' kávéházba 's ismét eltávozott, és ott szokásán kívül, egy pohár égett bort ivék. A' dobosok már verték a' marsot; 's ő még mind a' séta helyen vala; csak a' roppanás előtt kevés pillanattal ment vissza lakjába. A' mint menne bé szembe találá a' kapus leányát, ki a' házbeli gyermekekkel a' szemle nézésére indult. Girard monda neki: „Ti hát látni akarjátok királytokat itt ellovagolni?“ Erre elmene ugyan azon emeletbe lakó egyik szomszédjához, hogy gyertyát gyújtson, mely egy tokos tartóban volt; okul azt adá, hogy levest akar főzni magának. — — Az örházhoz érkezével kérdé tőle egy rendőr: „Ön kicsoda?“ „Azzal Önnek semmi baja, felelé fennyen, majd megmondom a' valatáskor.“ Kifürkészék 's találának nála némi korbácsot fa nyéllel 's három borból font sinorral melyeknek végein nehéz ólom golyók függének; aczélba foglalt okulárt maroquin tokban; egy

öt frankos tallért, egy frankot 6 soust 3 liardot apró pénzt; egy több élű bicskot, és finom puskaport papirosba takarva mintegy négy töltésnyit. Azon kérdésre mi czéllal hordozza magánál a' port, visszonzá: „a' dicsőségért,“ 's e' szavaknál többet nem lehet kivenni belőle. Még elég lélek jelenléttel bira kémlelői szemei elöl egy tört elrejteti, azt egy tábori ágy alá vetvén, hol későbbre megtalálák. Még nem volt eltelve egy óra, még a' mérészlet áldozatait nem lehetett valamind felszedni 's megszámlálni, még a' népesség nagy része azon gyorsaság ellenére is, melyel a' szerencsétlenség híre elterjedni szokott nem tudá mely iszonyu gonoszság fertézteté Párizs városát; már Girard első vallatása alatt volt. Itt kezdődik eleinte oly tökéletlen 's magát nagy ravaszsággal 's tettetéssel oly sokáig mentő, valomásainak sora, de a' melyeket végre tökéletes világba hozott. Az 50. számú ház első emeletébe visszavitték vala, 's itt nevét, lakját, mechanikus mesteriségét feltudá adni. Kérdék tőle: „Hányan voltak.“ — Több izbeli ismétlésre felemlé egy ujját. „Mikor kezdte alkotni erő mivét?“ — Két, három, négy, öt ujjat mutat. — Napot vagy hetet tegyen az?“ — Öt hetet, „felel. — „Kiadott eszmét reá?“ — Én magam.“ — „Ki parancsolá Önnek a' gyilkosságot?“ — Mejjére ütve ismétlé: „Én magam.“ — „Megakarta a' királyt ölni?“ — Igenlő jelt ad 's oly elaléltságba esik, mely még csak intésekkel sem hagyja felelni.“ Azon napon estve 6 órakor, mi után a' vádlott a' Conciergerie fogházba vitetett volna, újra vallatás alá vették. Csak jelek 's írás által felelhet. Megvallja jelek által hogy több puska csókból öszverakott erőmivét készített. Ismétli ugyan azon móddal, hogy a' király személye ellen volt intézve. Több izben

felszólítva, hogy vétke ösztönözőit nevezze-meg, nyakason vonogatja magát abba belé ereszkedni. Igenlő jel által erősíti, hogy az erőmivet ő süttötte-el, más jelekkel azt nyilatkoztatja hogy egyedül volt a' szobájában, hogy ő emelte-fel a' jalousie-kat az elsütés közben 's végre, hogy ő az erőmiv egyedüli találója és készítője. Mutatá az ujjain hogy öszveállítása két napba került? Minthogy az orvosok szükségesnek láták eret vágni, félbe szakaszták a' vallatást 3 fertály óráig, 3 fertálykor a' nyolczra ismét elévén. Girard némi könnyebbülést érzett és egy keveset beszélhetett. (folytatása következik)

A' MILYEN A' VILÁG.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
(*Bulwer után*)

„Mi kellemes ez a' világ! Lennox asszony-ság' bálja tegnap estve — be gyönyörű volt! — minden ember csupa jóság, — és Károliana mi bájoló vala, — legszebb leány, kit valaha lát-tam! — De most öltöznöm kell. Balfour tizenkét órakor itt lesz a' lóval, melyet nekem kénytelen eladni. Milyen szerencsés vagyok én egy ilyen barát' birtokában, mint ez a' Balfour, — olyan mulatságos — merő barátság — de még milyen átkozott ügyes — a' mellett szíve milyen jó! — Be kár most ez az eső; de semmi, mert fel fog tisztulni; 's ha nem, billiárdozhatunk. Oh, mi kellemes ez a' világ!“

Ily magányos beszédet tartott a' huszanegy esztendő's Nugent Károly — az emberbarát — az optimista. Ezen mi fiatal emberünk igen jó nem-zetségből született 's bő vagyonnal megáldott Ár-

va volt; nemes gondolkozásu, mindenbe bizó, nyílt-szívü. Tehetségei felyebb emelkedtek a' mindennapi mértéken, 's a' tudományok iránt meleg részvétellel 's kitisztált ízléssel birt. Még a' Philosophiának is térdet hajtott, de az a' nyugalmas az a' hideg elfogadás, mellyel ezen Istenü azokat kegyelni szokta, kik elő csarnokában legelőbb megjelennek, az új hódulót csak hamar elkedvetleníté a' tisztelettől. „Félre!“ kiálta egy reggel, La Rochefaucault' könyvét elvetve magától, melyet érteni vélt; „Félre az önszeretet e' lealacsonyító törvény-könyvével! — az ember nem oly alávaló teremtvény, mint itt leíratik, — én örvendező megelégedéssel akarok nemem felől gondolkozni!“ — Drága jó Tapasztalás, mennyi sok szép érzelemnek fogod te nyakát szegni! Nem ok nélkül mondja Goethe hogy a' Fatum ugyan derék oskola mesterné, de egyszersmind nagyon sokba kerül.

„Hah, kedves Károlyom, hogy van?“ — 's kapitány Balfour a' szobába toppan, egy szép barna legény; tekintetében valami parancsoló, magaviseletében sok könnyűség látszott. „Itt a' ló, jöjjen csak az ablakba. Nem szépen szedi-elábait. Mozdulatiban mi dacz! Nézze csak homlokát! 's farkát hogy hordozza! Lánccz adtát, ha meggondolkozom, utóljára még el sem adom.“

„Könnyen elhiszem, hogy nehezen válik-meg tőle barátom. A' ló pompás! — Ép-e, mit?“

„Tessék megvizsgálni.“

„Hát azt gondolja, nem hiszek szavának? Az ára?“

„Szabja-ki maga.“ Pál herczeg öt ezeret ígért érte; de barátom uramnak — “

„Annyit én is megadok.“

„Nem, Károly — legyen csak három ezer.“

„Nem akarok meggyőzetni senkitől. Itt van az útasítvány öt-ezerre.“

„Becsületemre mondom, átallom; de barátom olyan dús. — Jancsi, kösd-bé a' lovat az úrfi istálójába! Hól ebédel ma, barátom? — az arany szarvasnál?“

„Szivesen.“

A' fiatal emberek együtt szekerezének-el. Nugent örvendett a' vásárnak. Együtt ebédelének az arany szarvasnál. Az ebédet Balfour rendelt meg, a' rovást Károly fizette-ki; 's innen a' játékszínbe menének.

„Látja barátom ama' figurans leányt, Florinát? kérdezé Balfour, „gyönyörű bokák — mit?“

„Megjár — de rosszul tánczol — nem is felette szép.“

„Mit! nem szép? jöjjön csak, 's beszéljen vele. Nincs leány a' színpadon egy láb is, kit annyira bámuljanak, mint ezt.“

Ezzel a' kárpitok mögé menének, 's Balfour meggyőzte barátját, hogy Florinától elbájolva kellett lennie. Mi előtt egy hét eltelék; a' figurans leánynak szekere lova volt, 's Károlyunk, jutalmúl, hetenként kétszer vacsorált nála. Nugentnek egy regéje jelent-meg a' Zseb-könyvben, ez vala legelső irói szerzeménye; meglehető jó darabocska, 's nagyon népszerű. Egykor midőn reggelije mellett ülne, egy sovány magas ember, fekete gúnyában, bejelenteték hozzá; Gilpin úr nevü. —

Gilpin úr tisztelettel meghajtá magát, 's méjjen felsohajtott. Nugent azonnal eleven részvételt érzett az idegen iránt. Uram, felette sajnálom, dadogá Gilpin úr, hogy Uraságodnak alkalmatlankodni kénytelen vagyok. Én — én — én —. Itt egy tüdőpusztító száraz köhögés elfojtá szavait. Nugent egy findzsia theát ajánla, de aján-

lása el nem fogadtaték; hanem a' történet tovább folytattatott.

Gilpin úr történetei hamar lebeszélhetők, ha nem ő maga beszéli-el azokat. Egy szerencsétlen literator — valaha tehetős állapotban — kezesség egy csalárd barátért — az áruló elszökött — előre nem látott környületek miatt szorúltság — angyali feleség, négy ártatlan gyermek — a' jövő nyáron egy kiadandó könyv — jelenleg nagy nyomoruság — irtozás a' koldulásra jutástól — nagy megilletődés a' Nugent úr által írott regében kifejezett nemes érzeményeken — egy reménységár a' szerencsétlennek lelkében — ezek okai Gilpin úr' nyomoruságának, 's a' Gilpin úr' látogatásának. A' szükölködő literatornak soha érdeklőbb személyesítése nem találtatott mint ez a' Gilpin Gergely. Színe halavány, tekintete szenvedésre mutatott, 's tiszteletre gerjeszte, gyakorta köhintett, 's méjj gyászba vala öltözve. — Nugent' szíve magasra emelkedék, — egy útasítványt ada Gilpin úr' kezébe — további sikeresb segédelmét ígerte, 's Gilpin úr' eltávozott; a' háláérmelmétől egészen elfogulva.

„Mi boldogság, gazdagnak lennem!“ így kiálta-fel a' nemes szívü emberbarát, felnyitván pénzes ládáját.

Nugent egy társaságba mene Lennox Asszonyosághoz, ki özvegy vala 's egy kellemes asszony; egy kevésbé tudós, egy kevésbé világi, szép is valamennyire, kaczer is gyengén, 's érzélgő nagy mértékben. Volt egy leánya, semmi vagyonnal; — meleg részvételt érzett a' fiatal Nugent Károly' jeles tulajdonai 's kellemetes volta iránt. Egymás mellett ülének, 's a' világ' érzéketlensége felől beszélgettek — egy olyan tárgyról, mely felett a' huszan-egy esztendő fiatalok 's a' negyven-öt esztendő asszonyok igen ékesen

tudnak beszélni. Lennox asszonyság panaszolkodék, Nugent védelemre költ. „Az ember csak akkor kezd az ártatlanságról beszélni“ azt mondja, vagy e'hez valami hasonlót mond Madame d'Epina'y a' maga Memoir-jaiban, „midőn maga már egészen megromlott;“ 's ön szívünk' jószágát semmi ugy ki nem tünteti, mint a' mások' érzéketlensége ellen indított panasz.

„Derék egy asszony!“ gondolá Nugent; „milyen meleg érzelem! — mi szép a' leánya! Oh be gyönyörű háznép!“

Lennox Károlina egy érzékeny dalt énekelt, Nugent a' klavirhoz hajolt; muzsikáról beszéltek, hajókázásról, érzelemről, 's Richmond-Hill felől. Végre kicsinálák; hogy közelebbről oda menjenek mulatni. Nugent azon éjjel nem alvék — bizonyoson szerelmes volt.

Midőn más nap reggel felkölt, szép tiszta nap vala, Balfour a' barátok legjobbika, egy óra alatt hozzá jövendő volt, maga Balfour' lován, a' legszebb lovan, szándékozott Richmondra lovagolni; Richmondnál találkozandó volt Lennox Asszonysággal, az anyák' legkedvesebbikével, — és Károlinával, a' leányok' legszebbikével. A' figurans leány előtte mindég unalmas volt, 's most egészen feledékenységbe jött. „Bizony csak gyönyörű ez a' világ!“ — ismétlé Nugent, midőn nyakravalóját felkötötte.

Bizonyos idő — nem akarom kimondani, mennyi — tölt-el e' boldog nap után; Nugent egyedül vala szobájában, karjait össze-dugva, sebes lépésekkel járt le 's fel, 's bosszankodás üle homlokán. „Micsoda gazember! — alacsony semmire kello! — 's a' ló már benna volt, mikor nekem eladta, száz forintot nem ért! — 's én oly hiedékeny! oly balgatag! — Ezzel még nem sokat gondolnék; de hogy elcsapott szeretőjét reám kötötte, 's en-

gem' kaczaj' tárgyává tett a' világ előtt! — lel-
kemre mondom, ezt megsiratja! Költsön vesz tö-
lem pénzt, 's azután játékot üz jóságomból! —
Czimborái közé viszen, hogy erszényemet kira-
bólja! — de, szerencse, hogy még agyon löhe-
tem a' gazembert! Hah! Ezredes úr! épen jókor.

Nelmore Ezredes lépe-bé a' szobába, egy él-
tes úri ember, a' társaságban ösméretes, szép
homloku, élesen vizsgáló szemü, kellemes maga-
viseletü. Nugent kiárasztá neki sérelmeinek hosz-
szu sorát, 's azon kérelemmel végezte, hogy ka-
pitány Balfourhoz — a' barátok legjobbikához —
vigyen-el egy viadalra felszólító levelkét. Az Ez-
redes felvonitá szemöldjeit.

„De, kedves barátom uram, igaz hogy ezen
ember átaljában illetlenül bánt magával — de mi-
csoda különös meghántásért akarja őt kihívni?“

„Az ő bánás-módjáért átaljában.

Az Ezredes nevetett.

„Tehát, mivel tegnap azt mondta, hogy ki-
állhatatlan unalmas ember vagyok, engem azért
falba fog rugni. Selwyn-nek mondta ezt, az ab-
lak között, White-éknál.“

Az Ezredes egyet szippantott.

„Kedves ifjú barátom,“ így szóla, „látom,
hogy a' világot nem ösmeri. Jöjjön, 's ebédeljen
ma velem, pontban két órákor. Beszélni fogunk
ott ezen dolgok felől. Azonban, viadalra nem
lehet azért valakit kihívni, hogy az embert unal-
masnak nevezte.“ —

„Nem lehet kihívni! — mit tegyek tehát?“

„Nevesse-le — rázza-meg előtte fejét, 's mon-
ja ezt neki: Balfour, maga nem igaz ember!“

Ezredesünk a' viadal' megakasztásában sike-
rűle; de Nugentnek a' legjobb barát elleni bosz-
szankodása most is oly élénk maradt, mint va-
laha. Nem fogadá-el az Ezredes' hívását, — mi-

vel Lennox-éknál volt ebédelendő; 's addig a' Kensingtoni kertek' legsötétebb árnyékai közé vonúla, borongó elmélkedéseinek szabad csapongást engedvén.

Egy lúgosban települt-le, 's azon kezdőbétük, esztendő-számok 's elmés mondásokon andalgott, melyeket rég-óta már hamvadó kezek jegyeztek-fel a' maradék bámulására.

Egy víg társaság lézengett-el e' magány mellett; hangos szavak és kaczagás előzték-meg őket. „Ugy van,“ ezt mondá nyersen egy éles szózat, melyet a' jelenkór' egyik elmés fiáénak lenni Nugent azonnal megösmért, „úgy van, láttam Asszonyságodat, érzelemről beszélni Nugenttel — fúj! — de hogy vala képes idejét oly sikertelenül vesztegetni!“

„Szegény fiatal ember! igaz hogy nagy számár, az ő szép mondásival; de jó féle szerzet, 's akár mire használható.“

„Használható!“

„Mindég kész az ember asztalánál egy üresen maradt helyet elfoglalni, azon napi hívásra; nekem engedi lovait, midőn az ényimek hülést kaptak; adakozásimat magára veszi helyettem, 's ellátja szobáimat virágokkal. Szóval, ba több esse volna, nem lenné oly kedves előttem: minden kelleme gyengeségeiben áll.“

Micsoda leírás ez a' legjelesebb a' legérdekesebb fiatal embernek, az anyák legérzékenyebikétől! Nugent le vala sujtva; a' társaság tovább halada, 's ő felfedezetlen maradt.

Mérgelődék, esküdt, 's egészen meg vala dühödve. Ő menne ma ebédre! Nem, — olyan levelet ír az asszonynak — minden szó megannyi tör lesz benne! De, hát a' leány? — Károlina nem volt a' társasággal. Károlina — oh! Károlina egészen különböző teremtvény az anyjától,

— a' legtermészetesb, a' legegyszerűbb minden emberi lények között, 's minden bizonnal szereti őt. Itt már meg nem csalatkozik. Igen is, érette meg fog az ebéden jelenni, 's elfojtja méltó bosszankodását.

Elmene tehát Lennox-ékhez. A' társaság nagy volt. A' fiatal Austerly Marquis, most jöve-meg útazásaiból. Ő foglalja helyet a' legkedvesebb leány mellett, 's Nugent el vala felejtve.

Ebéd után mindazáltal részt kapott Károlina fülébe néhány szavakat sügni, melyek egy kis gyenge szemrehányásra céloztak; 's utoljára, kérte, hogy énekelné-e' dalt: *Találkozunk egy társaságban.* Károlina be volt rekedve, hülést kapott. Károlina nem énekelhete. Nugent elhagyá a' szobát, és a' házat. Midőn az utsza végéhez ért, észre vevé, hogy pálczáját elfelejtette. Visszament utána, 's örült (mivel valóban szerelmes vala) hogy ezen szín alatt, a' legegyszerűbb a' legtermészetesb emberi teremtményre egy haragos tekintetet lövellhet, mely az egész jövő éjszakára meg fogja álmától fosztani. Felment tehát a' nappali szobáig, 's Károlinánk a' székére hajlott Austerly Marquist mulatá e' dallal: *Találkozunk egy társaságban.*

Lennox Károlina ifiu volt, kellemes, ravasz. Lord Austerly fiatal, tapasztalatlan, hiu. 'S alig telék-el egy hónap, hogy ajánlást teve, 's elfogadtaték.

„Jól van!“ ezt mondá szegény Nugent egy reggel, andalgásából felriadva; „bár elárultatám a' barátságban, megcsalattattam a' szerelemben, a' jó tétemény boldogsága még megmaradt számomra. A' barátság elhagy bennünket az életnek első fokán, szerelem a' másodikon, a' jótétemény halálig tart. Szegény Gilpin! milyen háládatos ő; felkeresem őt, ha megtalálhatnám.“ Hogy elüz-

ze gondolatit, egy tudományos ujságlevelet vett kezébe; 's éppen egy kéméltelen megtámadásra nyitott-fel önmaga ellen, — az ő szép regéje ellen a' Zsebkönyvben. A' gúny nem csak a' munka ellen volt intézve, hanem a' szerző személyére is kiterjesztetett. Bolondnak, agyafurt ostobának, lelki nyomoréknak, idéltlen szerzetnek nevezteték! Szép olvasás egy rossz kedvű embernek főképpen míg nincs hozzá szokva. Nugent éppen a' szoba más szegeletébe dobá a' füzetet, midőn ügyvéde belépett hozzá, hogy azon zálogsumma felől értekezzék, melyet a' nemes szívű Nugent jószágaira felvenni már kénytelen vala. Az ügyvéd egy kellemetes, egy igen mulatságos világi ember volt, ki a' fiatal emberek szükségét jól ösmérte. Vevé észre, hogy Nugent egykissé kedvetlen, minek okául, igen természetesen, a' zálogítás dolgát tulajdonítá; 's hogy elűzze gondolatjai, telsőben egy általános beszélgetést kezdte.

„Mennyi gazember van ezen a' világon!“ így szóla. Nugent sohajtott. „Ma reggel, példaúl, mi előtt az úrhoz jövék, egy furcsa dologban jártam. Egy valaki birtokot adott vejének, hogy országos követ lehessen; a' vő nem adta-ki többé kezéből az oklevelet, 's így a' jó urat hét nyolcz ezer forint esztendei jövedelméből kiját-szodta. Tegnap még egy csalfa tenkre jutottal volt ügyem — a' régen kiszámított hidegvérű szántszándékos gázságnak micsoda remek példája! Innen pedig mennem kell, hogy lássam, mit igazíthatok egy kaland kergető tudóssal, ki tudóvést színlelő köhögésének 's fekete ruházatának rovására két évek óta tisztességesen élt az emberek szánakodásából.“

„Hah!“

„Most éppen egy istentelen csalárdságot követett-el; röviden, egy hamis levelet készített

nagybátyja ellen, ki maga rövidségével már két ízben mentette-meg a' gazembert, 's jelenleg vagy iszonyu vesztésében maradni vagy pedig törvényes kereset által a' maga nemzetségének gyalázatját nyilvánossá tenni kénytelen. A' rossz ember, természet szerént az öreg úr jószívére számított; 's így, minél jobb az ember, annál többet szenved.

„A' neve Gil — Gil — Gilpin?“ hebegé Nugent.

Éppen az! O-hó! nyilván, uraságodat is vízre vitte?“

Mi előtt hősünk felelhetett volna, egy levele érkezék. Nugent felszakasztá a' pecsétet; a' levél éppen azon tudományos lapok' kiadójától vala, melyekben ön elítélését csak imént olvasá. Az irás e'ként hangzott.

„Sir! — A' mult hónap alatt, bizonyos elkerülhetetlen bajaim igazítása végett a' fővárostól távol lévén, 's tudományos lapjaim valaki másnak jutván kezére, ki felette rosszul teljesítette kötelességeit, bámúlva 's bosszankodva valek kénytelen tapasztalni mai napon lett visszatértemmel, hogy e' folyó hónapi füzetben egy menthetetlen és személyes megtámadás vétetett-fel uraságod ellen. Nem tudom elegendőleg kifejezni sajnálkozásomat, annyival is inkább, mivel értésemre esett, hogy a' kérdés alatti cikkelyt egy bérbe fogadott írkász adá. Hogy megilletődésem és az iránti szándékom felől, mi szerént jövendőben a' hasonló méltatlanságokat kikerülni kívánom, uraságodat meggyőzhessem, ezennel ide zárok egy újabb és keményebb megtámadást, mely a' jövő füzetünk számára küldetett-bé, 's a' melyért, sajnálva kell mondanom, az elvek nélküli szerző tudományos lapjaim tulajdonosítól jutalmat is vett-fel. Tisztelettel vagyok az úrnak 'sat. 'sat.“

Nugent a' levélhez mellékelt irományra veté szeméit: 's úgy találta, hogy az a' Gilpin Gergely úr keze, a' legháládatosb, legszánandóbb tudományos emberé. (végzete következik).

E G Y V E L G E K.

Tudatik, mi keményen hánt Napoleon testvéreivel, kik, miután általa királyokká lettek néha kedvet érzettek önhatalmulag cselekedni, 's olykor azon hibába estek, hogy egyszerre nem engedelmeskedének vakon a' nagy ember parancsainak. Kivált Hieronimusnak több rovása volt már, 's alig érkezett kurír Kasselbe, mely parancsoló meghagyásokat, 's olykor kemény feddések is ne hozott volna. Egy ilyen alkalommal, midőn a' császár igen messze ment, a' westphali király megmutatá könyvtárnokának, Pigault Lebrunnek, a' rendelést, 's ez azt a' tanácsot adá, hogy ne hagyja magát gyermek gyanánt szüntelen fenytetni, 's uralkodóhoz illő méltósággal válaszoljan. „Mind jó,“ monda Jeróme, de ki fogja a' levelet megírni? mert én meg nem írom! Készítse-meg az úr!“ Pigault engedelmeskedék. Tábornagy Rapp hozá-meg a' császár' feleletét. Hieronimus felnyitá a' levelet, 's ezt olvasá-ki belőle: Őcsém, a' király, egy napi fogságot áll-ki palotájában, a' levél' szerzője három hónapra vitessék a' tömlöczbe.“ Egyik mint a' másik kénytelen volt a' büntetést kisz szenvedni.

—o—

Talleyrand ezt szokta mondani: a' beszéd azért adatott az embernek, hogy gondolatait — elrejttesse.